

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА

На сьогоднішній день відбуваються значні зміни в системі управління підприємствами, які зумовлені ринковими перетвореннями в економіці України. Перед керівниками підприємств виникає необхідність прогнозування, оцінки ризиків і створення ефективної системи управління, що неможливо здійснити без необхідного внутрішнього контролю за діяльністю. При цьому, ефективність діяльності суб'єктів підприємницької діяльності багато в чому залежить від впровадження і правильної організації системи внутрішнього аудиту.

Так, внутрішній аудит аналізує ситуацію ризику і застерігає від банкрутства, використовує ноу-хау для збільшення прибутку й ефективності нової технології, вживає заходів, що сприяють фінансовій діяльності підприємства.

Діяльність будь-якого підприємства неможлива без витрат, що можуть бути пов'язані як із виробництвом, так і з управлінням даним суб'єктом господарської діяльності. На основі даних про розмір та види витрат працівники управлінського апарату підприємства одержують інформацію про використання ресурсів, унаслідок чого з'являється можливість здійснювати контроль та регулювати процес виробництва, приймати оптимальні управлінські рішення.

Дослідженню сутності внутрішнього аудиту присвячені наукові праці українських вчених, зокрема: М.Білухи, О.Бородкіна, Ф.Бутинця, А. Богомолова, М.Васильєва, Н. Грицака, Т. Каменської, О. Кіресєва та інших, в яких відзначено, що внутрішній аудит є особливою формою контролю, основою планування обсягу незалежного зовнішнього аудиту та обумовлений внутрішніми проблемами підприємства.

Міжнародний стандарт аудиту МСА 610 «Розгляд роботи внутрішнього аудиту» визначає внутрішній аудит як діяльність з оцінювання, яка організована в межах суб'єкта господарювання як відділ цього суб'єкта господарювання. Його функції охоплюють, серед іншого, перевірку, оцінювання і моніторинг адекватності і ефективності внутрішнього контролю [1, с. 581].

Російські вчені Т. Дубровіна, В. Сухов та А. Шеремет визначають, що внутрішній аудит – елемент внутрішнього контролю на підприємстві, який здійснюється спеціально призначеним персоналом у межах підприємства [2].

Підручник АССА (Асоціація Присяжних Сертифікованих Бухгалтерів) за редакцією аудиторів Великобританії визначає внутрішній аудит як оціночну діяльність, встановлену менеджментом для аналізу системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю, що є окремою службою підприємства. За допомогою цього виду аудиту здійснюється аналіз і моніторинг систем та подаються рекомендації щодо їхнього вдосконалення [3, с.375].

Основне завдання внутрішнього аудиту — сприяти ефективності функціонування всіх підрозділів підприємства на всіх рівнях управління, а також захистити законні майнові інтереси підприємства та його власників.

Метою аудиту витрат є складання аудитором висновку про те, чи відповідає інформація, відображена у фінансовій звітності щодо витрат, в усіх суттєвих аспектах нормативним документам, які регламентують порядок обліку, підготовки і подання фінансових звітів.

Витрати - це зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками) за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені [4].

Структура внутрішнього аудиту підприємства включає три елементи: умови проведення аудиту, систему обліку і процедури аудиту. Кожний елемент розуміють як наявність правил, процедур, методики і документації, розроблених для захисту своїх коштів, отримання надійної інформації з фінансів, підвищення ефективності роботи і дотримання відповідних вимог. У поєднанні всі перераховані елементи структури внутрішнього контролю дозволяють підприємству запобігти небажаного ризику ділової і фінансової діяльності.

Для організації внутрішнього контролю витрат на підприємстві необхідно здійснювати регулярний контроль правильності їх формування. Етапи перевірки представлені на рис.1.

Варто зазначити, що досягнення мети проведення внутрішнього аудиту витрат підприємства, базується на отриманих джерелах інформації для аудитора. Основними такими джерелами є: елементи облікової політики, що стосуються обліку витрат; форми первинних документів з обліку витрат, на основі яких формується фінансовий результат підприємства; облікові реєстри (рахунки-фактури, товарно-транспортні накладні, накладні-вимоги, платіжні вимоги, платіжні доручення, калькуляції, кошториси, акти виконаних робіт (наданих послуг), звіти матеріально-відповідальних осіб, тощо); фінансова, статистична та податкова звітність; законодавчі та нормативні акти; акти ревізій, аудиторські висновки та інші документи, які відображають господарську діяльність підприємства.

Рис. 1. Етапи проведення внутрішнього аудиту витрат підприємства

Як засвідчують проведені дослідження науковцями, внутрішній аудит, який проводиться з метою достовірності облікових даних не може задовольняти інформаційні потреби системи управління підприємством. Тому, саме внутрішній аудит набуває в сучасний умовах господарювання важливого значення, який повинен сприяти якості і надійності, функціонування суб'єкта господарювання, як одного з видів контролю.

Таким чином, можна зробити висновок, що проведення внутрішнього аудиту витрат підприємства покликане не тільки задля інформаційної потреби управління підприємством та прийняття управлінських рішень, але й для підвищення ефективності господарської діяльності підприємства як загалом, так і окремих його структурних підрозділів. Саме внутрішній аудит витрат спрямований на надання керівництву рекомендацій щодо оптимального і раціональнішого використання ресурсів та ефективного досягнення поставленої мети та завдань. З цією метою внутрішній аудит спрямований на формування незалежної оцінки системи управління ви-

тратами та формуванням пропозицій, напрямків та прогнозів удосконалення можливого розвитку конкурентоспроможного підприємства.

Список використаної літератури:

1. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: видання 2007 року / [Пер. з англ. мови О. В. Селезньов, О. Л. Ольховікова, О. В. Гик, Т. Ц. Шарашидзе, Л. Й. Юрківська, С. О. Куліков. – К.: ТОВ «ІАМЦ АУ «СТАТУС», 2007. – 1172 с.

2. Голяш І. Особливості сучасного стану системи контролю та необхідність її реорганізації / І. Голяш, Л. Будник // Проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу, контролю та аудиту у сфері надання послуг: Матер. міжнар. наук.-практ. конф., 15-16 груд. 2005 р. – Тернопіль: Економічна думка, 2005. – С. 11-15.

3. АССА за редакцією аудиторів Великобританії АССА: [учеб. Аудиторов Великобританії]. К., 2001.- 400с.

4. Левченко Н.М. Внутрішній аудит витрат як одна з функціональних складових інформаційного забезпечення управління витратами підприємства / Н.М. Левченко, О.О. Яговець // Економічний простір. – 2010. - №34. – С. 178-187.

5. Проблеми і перспективи розвитку аудиту в Україні // За ред. Проф.. М.С.Пушкаря – Тернопіль, ТНЕУ, 2012. – 220 с.

*Крупко Юрій,
студент групи ОАс-51*

ОБЛІКОВА ІНФОРМАЦІЯ ЯК ОСНОВА ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Для управління господарськими процесами, менеджерам потрібна інформація управлінського обліку для визначення майбутніх, а також поточних вигод. У процесі постачання застосовують інформацію щодо відхилень за показниками (фактичних від планових): ціни на матеріали, витрати на постачання, величина запасів на складі, відповідність якості запасів до встановлених в умовах контрактів, надходження запасів. У процесі самого виробництва для прийняття любих рішень потрібна інформація про відхилення даних, факту від плану, щодо затрат на виробництво за кількістю виготовленої продукції, за її видами, а також за видами загальновиробничих витрат. Вже в процесі реалізації вираховують відхилення фактичних даних від планових за наступними показниками, а саме: собівартість реалізованої продукції, витрати на збут, обсяги продаж, ціни на продукцію, прибутки від реалізації. Використовуючи перелічені дані обліку, а також інші можна виявити наявність у відхилення адміністративних і інших ви-